

The logo for Ramboll, featuring the word "RAMBOLL" in a bold, sans-serif font. The letter "O" is stylized with a white checkmark inside it.

Bright ideas.
Sustainable change.

Suonenjoen keskusta-alueen esteettömyyskartoitus ja - suunnitelma

Raportti 8/2024

Sisällys

01

Alkusanat

02

Työn toteutus

03

Havainnot ja suositukset

04

Yhteenveto

05

Yleiset ohjeet

01 Alkusanat

- Esteettömyyden merkitys kasvaa koko ajan väestön ikääntyessä ja esteettömän ympäristön merkitys nähdään nykyisin yhä tärkeämpänä kaikille ihmisille.
- Esteettömyydellä tarkoitetaan yhdenvertaisuutta osallistua yhteiskunnan toimintaan itsenäisesti ja omana itsenään. Esteettömyys palvelee kaikkia ihmisiä: liikkuminen ja asioiminen, työnteko ja vapaa-ajan vietto sujuvat vaivattomasti kaikilta esteettömässä ympäristössä. Oviaukkojen, kulkuväylien ja tilojen on oltava tällöin tarpeeksi väljiä, luiskien loivia ja sisäänkäyntien kynnysten riittävän matalia.
- Esteettömyys merkitsee myös turvallisuutta ja laatua. Esteetön ympäristö ei erottele ihmisiä heidän toimintakykynsä perusteella. Liikkumisen esteettömyys on hyvä peruslähtökohta, mutta liikkumisesteiden ohella myös kuulemisen ja näkemisen esteettömyys ovat keskeinen osa fyysisen ympäristön toimivuutta.
- Suonenjoella tarve erilliseen esteettömyystarkasteluun on noussut mm. liikenneturvallisuustyön puitteissa.

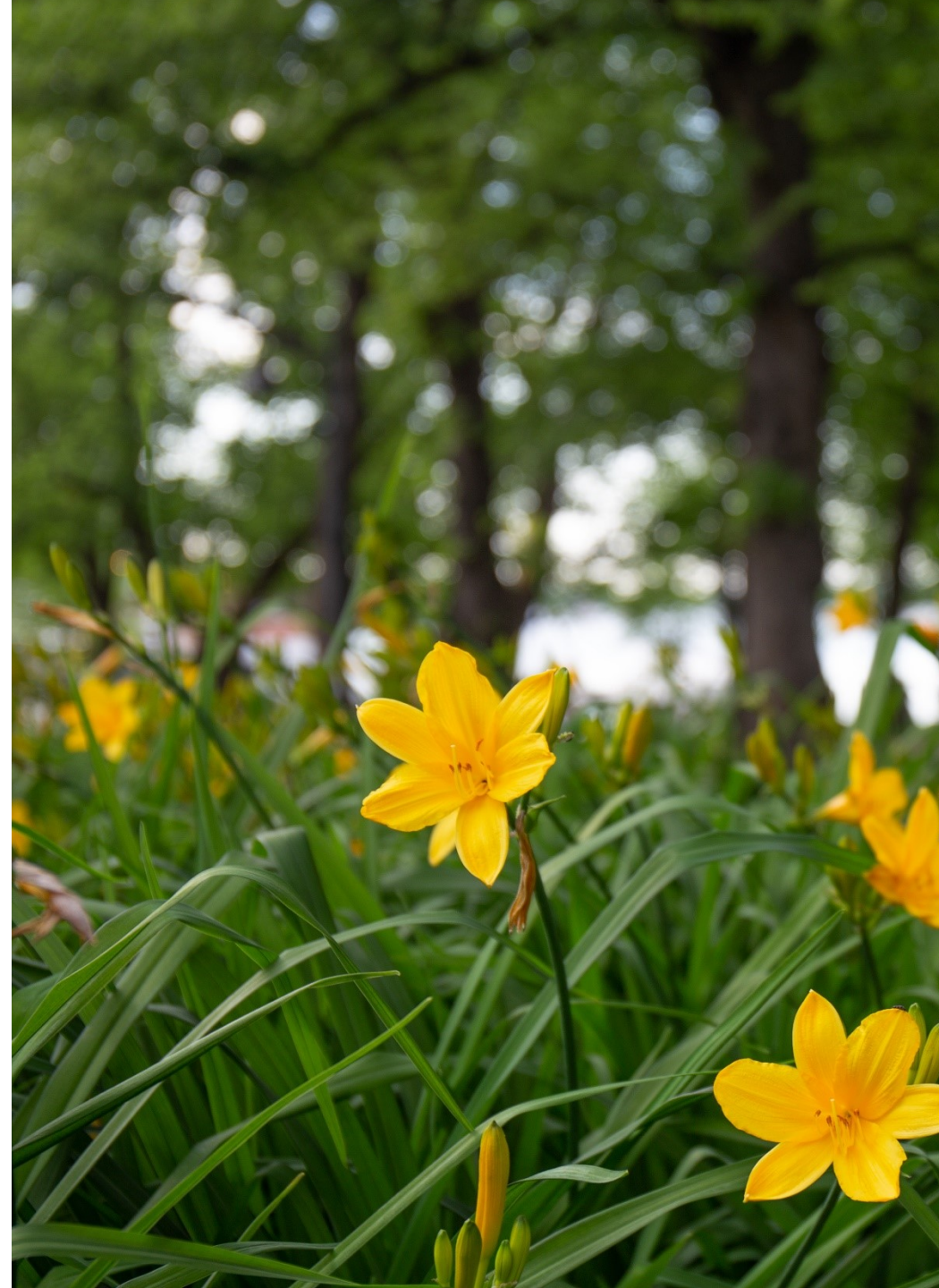
**Esteettömyys on
yhden-
vertaisuutta ja osa
kestävää
kehitystä.**

**Esteettömästä
ympäristöstä
hyötyvät kaikki.**

**Esteettömyys kertoo
ajattelutavasta,
oikeista asenteista ja
erilaisuuden
huomioon
ottamisesta.**

02 Työn toteutus

- Esteettömyyskävely järjestettiin 27.5.2024. Kävelylle osallistui konsultin lisäksi kaupungin henkilöstöä sekä vanhus- ja vammaisneuvoston edustajia. Yhteisen kävelyn lisäksi konsultti tarkasteli muutamia reittejä ja kohteita itsenäisesti.
- Esteettömyyskävelyllä käytiin läpi keskeisten julkisten palveluiden sisäänkäyntejä ja saavutettavuutta esteettömyyden näkökulmasta. Niihin on laadittu maastokäynnin jälkeen toimenpide-ehdotukset, miten kohteissa voitaisiin parantaa esteettömyyttä tai korjata ongelmia. Kartoitusta rajattiin kaupungin palveluihin, joten esimerkiksi markettien sisäänkäyntejä ei tarkasteltu.
- Kartoitusta suoritettiin Invalidiliiton esteettömyyskeskus ESKEn esteettömyyden kartoituseriaatteita noudattaen. Kävelyillä ei kirjattu ylös silmämääräisesti kunnossa olevia asioita vaan selkeät puutekohteet, joille annettiin myös toimenpidesuosituksia. Toimenpidesuosituksia on laadittu SuRaKu-korttien ja RT-korttien ohjeiden mukaisesti huomioiden kuitenkin paikalliset lähtökohdat ja olosuhteet.
- Raportin toimenpidesuosituksien painopiste on helposti ja nopeasti korjattavissa olevissa esteettömyyspuutteissa, joita voidaan parantaa esimerkiksi normaalin kunnossapidon ja pienten korjausinvestointien puitteissa. Mikäli kartoituksessa on noussut esille isompia, hankalammin korjattavissa olevia ja kustannuksiltaan suurempia kohteita, on ne myös kirjattu ylös.
- Kartoitusta toteutettiin valoisaan aikaan, joten valaistuksen voimakkuutta ei tässä työssä ole havainnointu.

Ulkoalueiden esteettömyys

- SuRaKu-projektissa esteettömyydelle on määritelty julkisten ulkoalueiden osalta kaksi tavoitetasoa:
 - ✓ **Perustaso** edustaa hyvää esteettömyyden tasoa sekä mahdollistaa pääosin kaikkien käyttäjäryhmien esteettömän liikkumisen ja toimimisen rakennetussa ympäristössä.
 - ✓ **Erikoistason** alueet määritellään puolestaan palvelutarjonnan ja käytön mukaan. Ne ovat alueita, reittejä tai kohteita, joilta vaaditaan tavallista suurempaa esteettömyyttä. Erikoistasolla on muun muassa perustasoa tiukemmat vaatimukset kulkureittien kaltevuuden suhteen.
- Suonenjoella ei ole linjattu varsinaisia esteettömyyden erikoistason reittejä, mutta yllä olevan kriteeristön mukaisesti terveyskeskuksen ympäristöä on tässä työssä tarkasteltu erikoistason kriteereiden mukaan.
- Työ on laadittu Suonenjoen kaupungin ja Ramboll Finland Oy:n yhteistyönä.

PERUSTASON KOHTEET:

- Koulujen ja oppilaitosten ympäristöt
- Päiväkotien ympäristöt
- Kirjastojen ja museoiden ympäristöt
- Kirkkojen ja seurakuntien ympäristöt
- Uimahallien ympäristöt
- Muiden julkisten ja yksityisten palveluiden ympäristöt

ERIKOISTASON KOHTEET:

- Kävelykatuympäristöt
- Keskusta-alueet, joilla on paljon julkisia palveluita
- Palvelukeskusten ja -talojen ympäristöt
- Sairaaloiden ja terveysasemien ympäristöt
- Muut vanhus- ja vammaispalveluiden toimintapaikkojen ympäristöt
- Julkisen liikenteen terminaalit- ja pysäkkialueet
- Liikunta- ja leikkipaikat, joissa on kiinnitetty erityisesti huomiota niiden soveltuvuuteen eri käyttäjäryhmille
- Erityiset esteettömät reitit esimerkiksi virkistysalueilla

- Raportin kuvat: Ramboll / Johanna Tiilikainen

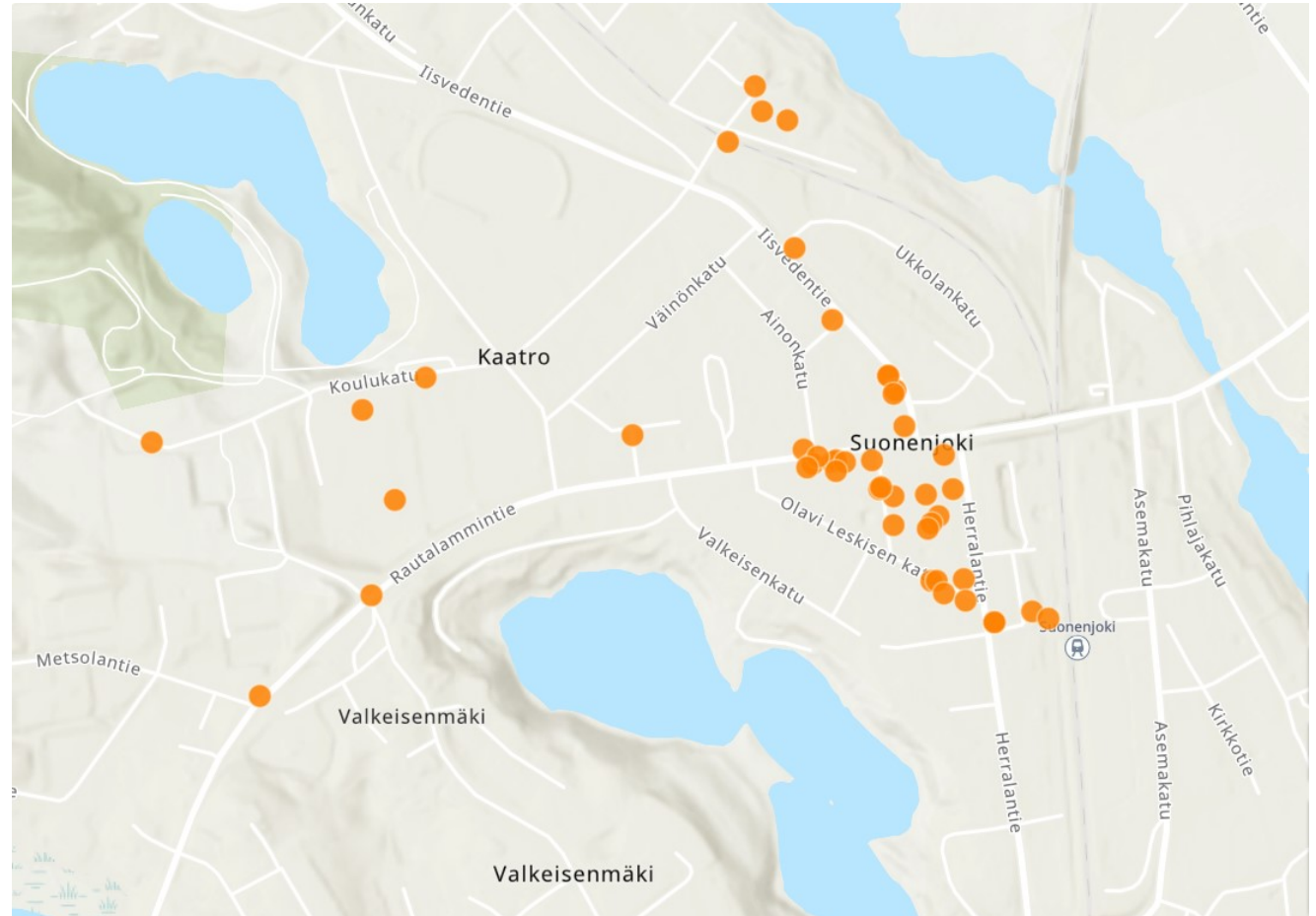
03 Havainnot ja suositukset

Kohteet

- Kartassa on esitetty esteettömyyskävelyllä kertyneiden havaintojen sijainnit keskusta-alueelta.
- Esteettömyyskartoituksessa tarkastellut kaupungin palvelukohteiden sisäänkäynnit olivat:
 - Kirjasto
 - Kaupungintalo
 - Terveyskeskus
 - Lintharjun liikuntakeskus
 - Yhtenäiskoulu

Lisäksi tarkasteltiin yksityisistä kiinteistöistä linja-autoasemaa ja jäähallin sisäänkäyntiä.

Yllä olevien lisäksi havaintoja tehtiin kulkureiteistä ja suojateistä.

1. Kirjasto

- Sisäänkäynnin lähellä on opastettuna kaksi esteetöntä autopaikkaa. Alue on hiukan liian kapea kahdelle esteettömälle autopaikalle. Pysäköintipaikat ovat sorapintaiset.
Suositus: Tarkastellaan mahdollisuutta asfaltoida pysäköintialue ja leventää sitä suositusten mukaiseksi (yhden paikan leveys 3600 mm).
- Pyörätelineitä on lähellä sisäänkäyntiä. Pyöräpysäköintiä ei ole opastettua eikä pyöräpysäköintialue erotu tummuus- tai materiaalikontrastein ympäristöstä.
Suositus: lisätään opaste.
- Sisäänkäynnille johtaa luiska, joka on osin hiukan suosituksia jyrkempi (pituuskaltevuus 8-11 %). Käsijohde loppuu toiselta reunalta kesken eivätkä käsijohteet jatku yli kummassakaan päässä, suojareuna puuttuu avonaiselta reunalta. Luiskan alku- tai loppupäässä ei ole varoitusalueita.
Suositus: Tarkastellaan mahdollisuutta korjata luiska suositusten mukaiseksi (käsijohteet riittävän pitkiksi molemmin puolin sekä varoitusalueet ja suojareunus).
- Portaiden alkupäässä on myös varoitusalueena toimiva ritilä. Yläpäässä ei ole varoitusaluetta eikä askelmissa kontrastiraitoja. Käsijohteet eivät jatku yli kummassakaan päässä.
Suositus: Tarkastellaan mahdollisuutta uusia käsijohteet suositusten mukaiseksi sekä lisätä askelmiin kontrastiraidat ja portaiden yläpään varoitusalue.
- Sisäänkäynti on esteettömyyden näkökulmasta hyvä: ovi on leveä ja siinä on liiketunnistimella toimiva avausmekanismi. Ovi pysyy auki riittävän kauan eikä ovella ole kynnystä. Sisäänkäynnin edessä on tilava tasanne ja opaste on selkeä.

2. Kaupungintalon sisäänkäynti

- Kaupungintalon sisäänkäynti Suonenjoen kaupungin palveluihin on katoksen ja tasainen. Oven edessä on luiskattu ritilä. Ovi on riittävän leveä mutta painava avata. Isot lasipinnat voivat aiheuttaa heijastuksia ja ylös kiinnitettyjä infolappuja ei välttämättä esimerkiksi pyörätuolista pysty lukemaan.

Suositus: tarkastellaan mahdollisuutta lisätä oveen esimerkiksi painonapilla tai liiketunnistimella toimiva avausmekanismi. Selkeästi merkitty ovikellokin voi jo helpottaa avunsaantia tarvittaessa.

- Rakennuksen saavutettavuuden osalta suurin haaste on yleensäkin sisäänkäynneille pääseminen viereisiltä jalankulun väyliltä tai torialueelta. Katettu kulkuväylä on kapea ja voi olla vaarallinen esimerkiksi apuvälineen kanssa kulkevalle korkean reunatuen ja pudotuksen takia. Myös katoksen pylväävät kaventavat kulkuväylää. Reunoja on luiskattu muutamasta kohtaa mutta luiskaukset ovat liian jyrkkiä apuvälineen kanssa kulkevalle.

Suositus: tarkastellaan mahdollisuutta levittää sisäänkäyntien viereistä kulkuväylään torille päin riittävän tilavaksi ja loiventaa luiskattuja kohtia.

- Esteettömät autopaikat sijaitsevat rakennuksen päädyssä. Autopaikkojen vieressä oleva laatoitettu pinta on osin epätasainen.

Suositus: tasoitetaan pinta saneerauksen yhteydessä.

3. Terveyskeskus

Terveysaseman ympäristöä on tarkasteltu esteettömyyden erikoistason mukaisesti.

- Terveyskeskuksen opastetut ja tilavat esteettömät autopaikat ovat lähellä sisäänkäyntiä. Toinen paikoista on hiukan kaltevalla pinnalla. Pyöräpysäköintialue on selkeästi opastettu ja sijaitsee kuluväylän ulkopuolella, joten törmäysvaaraa on vähäinen vaikka aluetta ei ole eroteltu tummuus- tai materiaalikonstrastein. Piha-alueella ei ole ohjaavia raitoja.
[Suositus: pihan saneerauksen yhteydessä tarkastellaan mahdollisuutta tasoittaa myös toisen esteettömän autopaikan pinta sekä lisätä ohjaavat raidat sisäänkäynnille.](#)
- Pääsisäänkäynti on esteettömyyden näkökulmasta hyvä lukuun ottamatta oven aukipitoaikaa, joka on vain noin 11 sekuntia. Hitaasti liikkuvalla voi olla haasteellista ehtiä sisään.
[Suositus: Selvitetään mahdollisuutta lisätä oven aukipitoaikaa 25 sekuntiin sekä merkitä oven avautumiskaari maahan turvallisuuden lisäämiseksi.](#)
- Sisäänkäynti vuodeosastolle on myös tilava ja ovi aukeaa automaattisesti liiketunnistimella. Ovi pysyy auki riittävän pitkään.
[Suositus: Selvitetään mahdollisuutta merkitä oven avautumiskaari maahan turvallisuuden lisäämiseksi.](#)
- Sekä vuodeosaston että pääsisäänkäyntien lähellä on levähtämiseen ja saattoliikenteen odottamiseen sopivia penkkejä. Niissä ei ole käsinoja.
[Suositus: Penkkejä uusittaessa suositellaan hankittavaksi muutama ns. esteetön penkki, jossa on käsinojat sekä normaalia korkeampi istuinkorkeus.](#)

4. Lintharjun liikuntakeskus

- Liikuntakeskus on uusi ja katettu sisäänkäynti on tilava. Esteettömiä autopaikkoja on tontilla useampia, lähimmät ovat merkitty tasaiselle pinnalle lähelle sisäänkäyntiä.
- Liukuovi avautuu liiketunnistimisella sekä pysyy auki riittävän pitkään. Isot laispinnat ilman kontrastiraitoja voivat aiheuttaa heijastuksia aurinkoisena päivänä.
Suositus: tarkastellaan mahdollisuutta lisätä kontrastiraidat lasipintoihin. Kulkuväylällä olevat standit ja muut esteet kannattaa siirtää kulkuväylän sivuun törmäysvaaran vähentämiseksi.
- Lähellä sisäänkäyntiä on käsinojaton penkki.
Suositus: tarkastellaan mahdollisuutta lisätä sisäänkäynnin läheisyyteen myös ns. esteetön penkki, jossa on käsinojat ja normaalia korkeampi istuinkorkeus.

5. Koulun sisäänkäynti

- Yhtenäiskoulun osalta tarkasteltiin iltakäyttäjien käytössä olevia sisäänkäyntejä. Sisäänkäynnit ovat katettuja ja kulkureitit tasaisia. Pyöräpysäköintiä on yleisesti sijoitettu lähelle koulun eri sisäänkäyntejä mutta kulkureittien ulkopuolelle.
- Ovilla on nykyisiä rakennusmääräyksiä korkeammat kynnykset (30-100 mm) ja ovet ovat painavat avata. Isot lasipinnat ilman kontrastiraitoja voivat aiheuttaa heijastuksia erityisesti aurinkoisella ilmalla ja törmäysvaaraa heikkonäköisille.

Suositus: Tarkastellaan mahdollisuutta poistaa tai madaltaa kynnykset korkeintaan 20 mm korkuisiksi sekä asentaa painonapilla toimiva avausmekanismi oviin. Pystysuuntaiset vetimet helpottava oven avaamista mikäli avausmekanismia ei ole. Myös isoihin lasipintoihin on hyvä asentaa kontrastiraidat törmäysvaaran vähentämiseksi.

Yksityinen kiinteistö: Linja-autoasema

Linja-autoaseman ympäristöä on tarkasteltu esteettömyyden erikoistason mukaisesti.

- Linja-autoasemalla ei ole enää varsinaista asemarakennusta käytössä. Laituri ei ole esteettömyyden näkökulmasta nykyisten suositusten mukainen (mm. pysäkin varoitusalueet ja odotusalueen merkinnät puuttuvat, pysäkin pinta ei erotu muusta jalankulun väylästä ja pyöräpysäköintiä ei ole eroteltu materiaali- ja värikontrastein). Ohjaavia raitoja ei ole.

Suositus: Tarkastellaan mahdollisuutta uusia laituri kokonaisuudessaan nykyisten suunnitteluohjeiden mukaiseksi. Kts. esim.: [Pysäkki](#) (sujuva.info) sekä lisätä ohjaavat raidat kulkureiteille.

Yksityinen kiinteistö: Jäähalli

- Esteetöntä autopaikka ei ole merkitty piha-alueelle mutta niille olisi tilaa esimerkiksi lähellä sisäänkäyntejä.
Suositus: Merkitään esteettömät autopaikat.
- Ovet olivat kartoitushetkellä kiinni, joten kynnysten korkeutta ei päästy mittaamaan.
Suositus: Selvitetään kynnysten korkeus ja tarvittaessa tarkastellaan mahdollisuutta poistaa tai madaltaa ne nykyisten rakennusmääräysten mukaiseksi.
- Ovien edustalla on ritilät, joiden korkeus on yli 20 mm. Ritilät ovat isoreikäisiä (30 x 30 mm), johon voi esimerkiksi kävelykeppi jäädä kiinni.
Suositus: Tarkastellaan mahdollisuutta uusien ritilät pienempireikäisiksi ja upottaa ne niin, että tasoeroa ei muodostu.

Katualuehavainnot

Suojatiet 1/2, havainnot

Suojatiet 2/2, havainnot ja suositukset

- Keskeinen puute Suonenjoen keskusta-alueen suojateissa on kokonaan puuttuvat reunatuot. Myös muutamia jyrkkiä odotusalueita (kaltevuus suojatielle jopa 18 %) havaittiin. Jyrkät laskeutumiset suojatielle ovat haastavia esimerkiksi liikkumisen apuvälineellä liikkuville.

Matalat tai puuttuvat reunatuot helpottavat esimerkiksi pyörätuolilla tai polkupyörällä kulkemista. Kokonaan puuttuva reunatuki on kuitenkin vaarallinen näkövammaisen henkilön kannalta, sillä suojatien reunaa ei tunnista valkoisen kepin avulla ja tällöin vaarana on ajoradalle joutuminen. Korkea tai liian jyrkästi viistetty reunatuki ei sovellu millekään liikkujaryhmälle.

- Myös muutamia liian pitkiä (yli 7 m) suojateita havaittiin kartoitetuilla reiteillä. Pitkä ylitysmatka on vaarallinen erityisesti lapsille ja hitaasti liikkuville.
- Lisäksi havaittiin toiselta reunalta pusikkoon/nurmialueelle päättyviä suojateita, esimerkiksi Sairaalapolulla ja Sairaalakadulla sekä Iisvedentien ja Ukkolankadun risteyksessä.

Suositukses:

- Selvitetään mahdollisuutta korjata suojatiet katusaneerausten yhteydessä kaikkia liikkujaryhmiä paremmin palveleviksi erityisesti liikkumis- ja toimisesteisten käyttämiltä keskeisiltä reiteiltä. Suojatietyyppi kullakin suojatiellä vaatii jatkosuunnittelua mutta se voisi olla esimerkiksi SuRaKu-kortin numero 1 mukainen reunatukien osalta tai 0-korkoon asennettu reunatuki varoitusalueilla.
- Tarkastellaan mahdollisuutta lyhentää liian pitkiä suojateita esimerkiksi keskisaarekkeiden avulla korkeintaan 7 m pituisiksi katusaneerausten yhteydessä olosuhteiden salliessa. Jyrkkien suojateiden odotusalueet pyritään tasoittamaan max. 5 % kaltevuuteen.
- Suojatiet, jotka eivät jatku jalankulun väylille, tulisi harkita poistettavan, tai tarkastella mahdollisuutta jatkaa jalankulun ja pyöräliikenteen väylää kummallakin puolella.

Kulkuväylät, havainnot ja suositukset

- Kulkuväylät olivat pääasiassa kohtalaisen hyvässä kunnossa eikä isompia routavaurioita näkynyt kartoitetuilla reiteillä. Koulukadulla ja Rautalammintiellä on varsin uutta ja tasaista kulkuväylää, jossa reunatukiratkaisutkin palvelevat hyvin eri liikkujaryhmiä.
- Penkkejä oli kulkureiteillä siellä täällä, mutta kävelylle osallistuneet toivoivat lisää penkkejä väylien varrelle.
- Virallinen kulkuväylä terveyskeskukselle ei kulje laituripolun yli mutta esteettömyyskävelyllä sitä käytettiin. Laituripolku voi yleisesti olla vaarallinen etenkin kävelykepin kanssa liikkuvalla (kompastumisvaara) ja heikkonäköiselle. Samalainen kompastumisvaara muodostuu esimerkiksi jalankulun väylä poikki kulkevasta sadevesiurasta.
- K-supermarket Suonenjoen edustan jalankulun väylä oli hiukan epäselvä ja pensaikon takaa tullessa on autoilijoilla heikot näkemät oikealta tuleville kävelijöille tai pyöräilijöille.

Suositukset:

- Selvitetään mahdollisuutta lisätä vielä lisää levähdyspenkkejä kulkureittien varsille. Osa penkeistä on hyvä olla ns. esteettömiä penkkejä (korkeampi istuinkorkeus ja käsinojat).
- Liikkuja on edelleen hyvä opastaa käyttämään laituripolun sijaan turvallisempia reittejä terveyskeskukselle.
- Tarkastellaan mahdollisuutta parantaa Herralantien ja Valkeisenkadun kulmassa olevan valaisinpylvään havaittavuutta esimerkiksi kontrastiraidoilla mikäli pylvään siirtäminen pois kulkuväylältä ei ole mahdollista.
- Selvitetään mahdollisuutta raivata kasvillisuutta näkemien parantamiseksi K-supermarkettiin johtavalta kulkuväylältä.

04 Yhteenveto

Johtopäätökset

- Esteettömyyden tila Suonenjoen keskustan keskeisillä kulkuväylillä on kohtalainen. Routavaurioita on vain vähän.
- Usealta vanhalta suojatieltä puuttuu kuitenkin reunatuet ja myös jyrkkiä suojatien odotusalueita havaittiin reiteillä. Reunatukiratkaisujen suunnittelu kunkin kulkureitin liikkujaryhmä huomioituna on tärkeää jatkossa katusaneerausten yhteydessä. Pyöräilyn pääreiteillä olevien suojateiden reunatukiratkaisut voivat olla erilaisia kuin enemmän kävelypainotteisilla ja erityisryhmien käyttämillä reiteillä.
- Pääasiassa julkisten palvelukohteiden sisäänkäynnit ovat esteettömyyden näkökulmasta kohtalaisen hyvät ja puutteet pieniä ja melko helposti korjattavia, kuten oven avaamisen helpottamista tai kontrastien lisäämistä suuriin lasipintoihin.

05 Yleiset ohjeet

Ohjeita ja linkkejä

[Jalankulun suunnittelu –ohje](#) (vaylapilvi.fi)

- Jalankulun suunnittelu –ohjeesta on hyvä huomioida etenkin luku 6 (Tien ylitysjärjestelyt).
- Lisäksi ohjeessa määritellään myös esimerkiksi suojatien saarekkeiden koko.

[Pysäkki](#) (sujuva.info)

- Sujuvan pysäkkikorttiin on koostettu selkeästi kaikki pysäkkien esteettömyyteen ja saavutettavuuteen liittyvät teemat.
- Hyödyllistä on katsoa myös [Pysäkkialueiden Suraku-kortti](#) (hel.fi).

[Valtioneuvoston asetus rakennuksen esteettömyydestä](#) (finlex.fi)

- Kulkuväyliin, sisäänkäynteihin ja oviin liittyvät määräykset.
- Huom! Esimerkiksi ovien leveyden määräys ja suositus poikkeavat hiukan toisistaan (Invalidiliiton suositus 900 mm, määräys 850 mm). Muun rakennuksen kuin asuinrakennuksen huonetiloihin sekä asuinrakennuksen asuinhuoneisiin, asumista palveleviin välttämättömiin tiloihin ja rakennuksen käyttöä palveleviin tiloihin johtavan oven ja kulkuaukon vapaan leveyden on määräysten mukaan oltava vähintään 800 mm. Esteettömyyden näkökulmasta 800 mm on riittävää vain tilanteissa, joissa apuvälineellä liikkuvaa henkilö voidaan avustaa sisäänpääsyssä. Näihinkin rakennuksiin suositellaan vähintään 850 mm leveää oviaukkoa esteettömyyden tason parantamiseksi.

[Ympäristöministeriön asetus rakennuksen käyttöturvallisuudesta](#) (finlex.fi)

[Invalidiliitto](#) (invalidiliitto.fi)

- Invalidiliiton sivuilta ”Esteettömyys” –sivun alta löytyy tietoa julkisen rakennuksen, ulkoalueen, saavutettavuuden, asuinrakennuksen ja joukkoliikenteen esteettömyydestä. Sivuilta löytyy myös laajasti tietoa yleisesti esteettömyydestä ja sen merkityksestä.

[SuRaKu-kortit](#) (helsinkikaikille.hel.fi)

Suojatie

Sopivimman suojatieratkaisun laatiminen vaatii tarkempaa suunnittelua mutta esimerkiksi soveltuva ratkaisu voisi olla [SuRaKu-ohjekortin 1](#) mukainen luiskareunatuki. SuRaKu- ratkaisut on laadittu lähtökohtaisesti kohteisiin, joissa ajoradan reunassa on reunatuki.

Väylille, joita ei ole valmiiksi reunustettu korotetulla reunatuella, ja jotka ovat yhdistettyjä pyöräteitä ja jalkakäytäviä, voidaan toteuttaa esimerkiksi nollatasoon asennettu reunatuki ja huomioraita. Tämä ratkaisu toimii hyvin pyöräilijöille ja pyörällisen apuvälineen kanssa liikkuville. Myös heikkonäköiset tunnistavat varoitusalueen myötä suojatien alkamisen.

Erotelluilla väylillä nollatasossa oleva ratkaisu voidaan toteuttaa pyörätiellä, ja jalankulun väylällä voidaan hyödyntää korkeampaa reunatukiratkaisua.

Suojatie ja jalkakäytävä yleisesti esteettömyysnäkökulmasta

- Väylän leveys 1 500 – 2 300 mm
- Pinnan tulee olla kova ja luistamaton. Väylällä ei saa olla kuoppia tai esim. koholla olevia kaivonkansia.
- Sivuttaiskaltevuutta saa olla enintään 2-3 %, pitkittäiskaltevuutta enintään 5-8 %.
- Ei penkkejä, mainoskylttejä tai muita esteitä kulkuväylällä.
- Jalkakäytävän ja ajoradan välissä on hyvä olla 500 mm erotteluraita.
- Suojatien ja ajoradan välissä reunatuki / luiskareunatuki

Havainnollistukset nollatasoon asennetusta reunatuesta ja huomioraidasta.

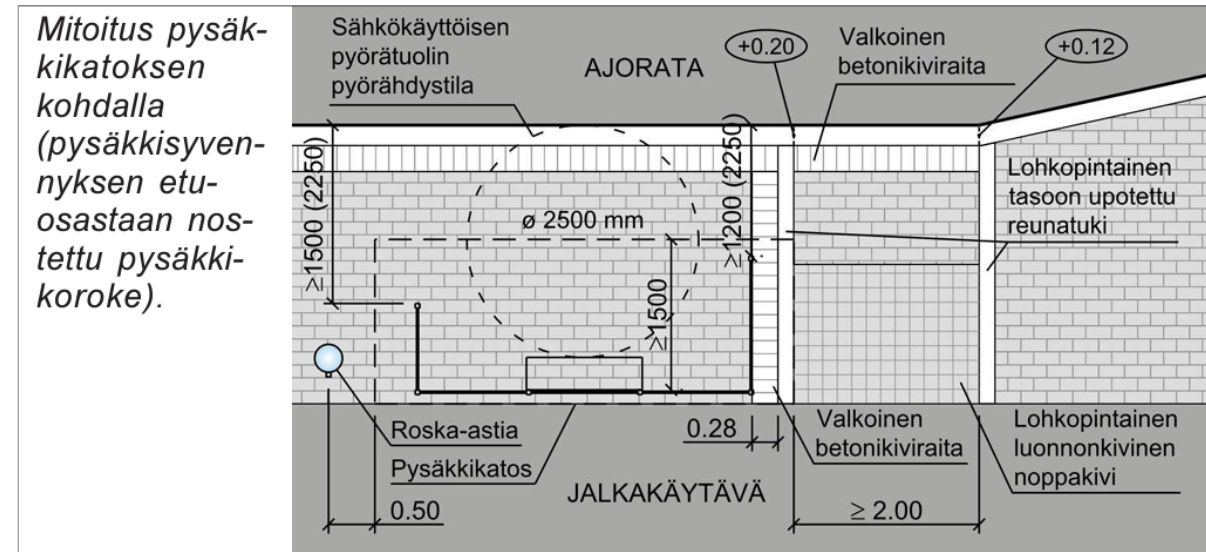
Piha-alueet / Kulkuväylät

- Vapaan yksikaistaisen kulkuväylän leveyden tulee olla vähintään 900 mm, normaali 1500 mm.
- Suositeltava enimmäiskaltevuus kulkuväylän kulkusuuntaan on 5-8 %, sivukaltevuus 2-3 %.
- Esteettömiä autopaikkoja 2 kpl 50 autopaikkaa kohden (leveys 3600 mm, pituus 5000 mm, kaltevuus max 2 %), luiskareunatuki. Merkintä sekä maahan että kyltillä.
- Rakennusten sisäänkäynnit suunnitellaan esteettömiksi ja niissä otetaan huomioon kaikkien ihmisten tarpeet. Tämä tarkoittaa esimerkiksi turhien kynnysten poistamista.
- Kulkuväylän tulee olla kova, tasainen ja märkänäkin luistamaton. Jos kulkuväylän materiaalien kitkat eroavat paljon toisistaan, voi aiheutua kompastumisvaara.
- Sivusta tai ylhäältä kulkuväylälle ulottuvat esteet ovat vaarallisia. Kulkuväylän vapaan korkeuden pitää määräysten mukaan olla vähintään 2100 mm. Jos esteitä ei voida poistaa, niihin törmääminen estetään suojakaiteiden tai kalusteiden avulla.
- Valaistuksella lisätään viihtyisyyttä ja turvallisuutta. Valaistuksen tulee olla tasainen, eikä se saa aiheuttaa häikäisyä. Valaistuksella voidaan korostaa esimerkiksi portaiden alkamista ja päättymistä ja lisätä siten liikkumisen turvallisuutta.
- Hyvä opastus toteutetaan katkeamattomana ketjuna ja opasteet sijoitetaan paikkaan, jossa ne ovat helposti havaittavissa. Opasteiden saavutettavuus eri aistien avulla varmistetaan käyttämällä esimerkiksi koho-opasteita ja symboleita.

Bussipysäkit

- Esteettömyyssuositusten mukaan pysäkkialueet tulee varustaa sadekatoksella, opasteilla, kahdella korkeudella olevilla istuimilla ja roska-astialla.
- Katoksen seinärakenteiden ja ajoradan reunan välisen odotusalueen tulee olla vähintään 2250 mm leveä, jotta se voidaan pitää kunnossa koneellisesti (muutoin kunnossapidettävän odotustilan tulee olla vähintään 1500 mm katoksen seinärakenteesta ajoradan reunaan).
- Vapaan kulkuväylän leveyden katoksen ympärillä tulee olla vähintään 900 mm, mutta suositeltava minimileveys on 1500 mm.

Kuva: SuRaKu-ohjekortti numero 7

Portaat ja luiskat

Porras

- Varoitusalue portaan alkamis- ja päättymiskohdassa. Portaat mahdollisuuksien mukaan kulkuväylän sivussa.
- Ei avoaskelmia, tai ulkonevia askelmia.
- Katetun tai lämmitetyn ulkoportaan etenemä on oltava vähintään 320 mm ja nousu saa olla enintään 160 mm. Kattamattoman ja lämmittämättömän ulkoportaan etenemän on oltava vähintään 390 mm ja nousu enintään 130 mm.
- Käsijohde aina erikoistasolla kahdella korkeudella molemmin puolin koko pituudelta (700 ja 900 mm). Käsijohteiden jatkuttava vähintään 300 mm yli molemmissa päissä.
- Suojakaide aina jos tasoero on yli 500 mm.
- Luiska ensisijainen alle 1 m korkeuseroissa.

Luiska

- Luiskan pituuskaltevuus mielellään max 5 %, maksimissaan 8 %. Pitkissä luiskissa, jossa kaltevuus yli 5 %, 6 metrin välein vähintään 2 m suora välitasanne.
- Jos luiska ei rajoitu seinään/muuriin/ole ympäristön tasolla, väh 500 mm korkuinen suojareunus.
- Luiskan leveys vähintään 900 mm, kääntymiskohdassa tasanne vähintään 1150x1150 mm.
- Käsijohde aina erikoistasolla kahdella korkeudella molemmin puolin koko pituudelta (700 ja 900 mm). Käsijohteiden jatkuttava väh. 300 mm yli molemmissa päissä.
- Luiskan tulee olla suora, eli se kääntyy ainoastaan välitasanteiden kohdalla.

Esimerkkikuvat: [Weland](#)

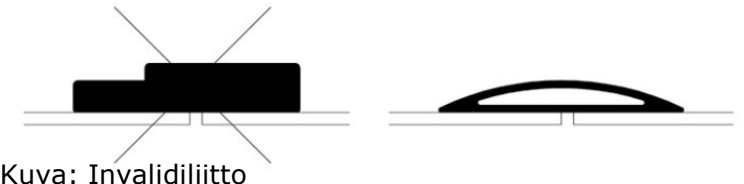
Ulko-ovi

Oven edusta

- Ulko-oven edessä tulee olla tasanne, jolla mahtuu kääntymään pyörätuolilla sekä avaamaan ja sulkemaan oven pyörätuolissa istuen. Vapaata tilaa tarvitaan vähintään 1 500 x 1 500 mm oven avaamiseen tarvittavan tilan lisäksi. Tasanteen suurin sallittu kaltevuus on 2 %, eikä tasanne saa viettää ovelle päin.
- Jalkojenpyyhintäritilä tulee asentaa siten, ettei se muodosta tasoeroa sisäänkäyntitasanteeseen nähden.
- Sisäänkäyntitasanne sekä sinne johtavat portaat ja luiska tulee kattaa koko alueeltaan. Jos näin ei ole, ne lämmitetään lumen ja jään poistamiseksi. Sulamisvedet johdetaan viemäriin ritilällä peitetyn kynnykskaivon kautta kosteusongelmien välttämiseksi.

Ovet

- Rakennuksen oven ja aukon on oltava vähintään 850 mm, suositus vähintään 900 mm.
- Oven yhteydessä ei saa olla tasoeroa tai kynnystä, ellei se ole ääni-, kosteus- tai muiden vastaavien olosuhteiden vuoksi välttämätöntä. Tällöin kynnys tai tasoero saa olla enintään 20 mm korkea. Kynnys on myös muotoiltava siten, että sen voi helposti ylittää pyörätuolilla ja pyörillä varustetulla kävelytelineellä.
- Rakennuksen ulko-oven ja asuinrakennuksen käyttöä palvelevan tilan oven on toimittava siten, että liikkumis- ja toimimisesteinen henkilö voi sen helposti avata. Oven aukaisuun tarvittava voima saa olla enintään 10 N (vastaa noin 1 kilon aukaisuvoimaa).
- Erilaisten painonappien (oven avauspainike, ovikello) korkeus on 850-1 100 mm.

Bright
ideas.
Sustainable
change.

The logo consists of the word "RAMBOLL" in a bold, sans-serif font, with a stylized blue lightning bolt icon integrated into the letter "O".